

Yapay Zekâ Destekli Peyzaj Tasarımında Müziğin Etkisi^A

Alper SAĞLIK^{1*}, Fatma YETİŞİR²

Öz: Müzik, insanlık tarihi boyunca varlığını sürdüren benzersiz bir olgu olup, dili ve alfabesi bilinmeden de anlaşılabilir ve her din, dil ve ırktan insanı bir araya getiren evrensel bir ifade biçimidir. Müziğin evrensel iletişim gücüne paralel olarak, peyzaj tasarımı da çevresel uyum ve estetik anlayışıyla insanları bir araya getirerek yaşanabilir mekânlar oluşturur. Peyzaj tasarımı, çevreyle uyumlu, estetik ve sürdürülebilir mekânlar oluşturmayı amaçlayan, sanatsal ilkeleri ve peyzaj elemanlarını kullanarak mekânları yenileme veya yeni mekânlar oluşturma sürecidir. Bu önemli iki kavram birbiriyle ilişkilendirilerek yapay zekâ yardımıyla bir ürün ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Yapay zekâ, insanlar tarafından oluşturulan, bilim ve teknolojinin birleşimini temsil eden ve doğal zekâyı simüle etmek için yapılan çalışmaların tümüdür. Bu çalışma, farklı müzik türlerinin hissettirdiği duygular ve oluşturdukları ortamların 'ChatGPT' ve 'LookX AI Cloud' yapay zekâ araçları kullanılarak nasıl görselleştirilebileceğini incelemektedir. Araştırmada, seçilen müzik türleri üç ana kategoriye ayrılarak her biri kendi içinde farklı dallara ayrılmıştır. Bu seçilen müzik türleri ve şarkılar, sözleri, tonlamaları, ritimleri, ses frekansları ve algı değerleri temelinde değerlendirilmiştir. Çalışma, her müzik türünün peyzaj tasarım unsurlarında farklılıklar yarattığını ortaya koymaktadır. Şekil, biçim, form, renk ve doku gibi tasarım öğelerinin her müzik türüne göre değişiklik gösterdiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mekan algısı, müzik türleri, müzik ve yorum, müzikal peyzaj, peyzaj tasarım, yapay zeka.

^A Yapılan bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir. Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.

* **Sorumlu yazar/Corresponding Author:** ¹Alper SAĞLIK, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale, Türkiye, alpersaglik@gmail.com, [OrcID 0000-0003-1156-1201](https://orcid.org/0000-0003-1156-1201)

² Fatma YETİŞİR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, fatmayetisir@hotmail.com, [OrcID 0000-0002-4087-3960](https://orcid.org/0000-0002-4087-3960)

The Effect of Music to Artificial Intelligence-Supported Landscape Design

Abstract: Music, an unparalleled phenomenon that has persisted throughout human history, is a universal form of expression that can be understood without knowledge of language or alphabet, bringing people together from every religion, language, and race. Parallel to the universal communication power of music, landscape design also brings people together by creating livable spaces through environmental harmony and aesthetic understanding. Landscape design aims to create environmentally compatible, aesthetic, and sustainable spaces by using artistic principles and landscape elements to renew or create new spaces. These two significant concepts have been interconnected to attempt to create a product through the assistance of artificial intelligence. Artificial intelligence represents the culmination of efforts by humans, combining science and technology to simulate natural intelligence. This study examines how different music genres' emotions and created environments can be visualized using artificial intelligence tools such as 'ChatGPT' and 'LookX AI Cloud'. The selected music genres are divided into three main categories, each with its own subcategories. These selected music genres and songs have been evaluated based on their lyrics, tonality, rhythms, sound frequencies, and perception values. The study demonstrates that each music genre creates differences in landscape design elements. It has been observed that design elements such as shape, form, color, and texture vary according to each music genre.

Keywords: Spatial perception, music genres, music interpretation, musical landscapes, landscape design, artificial intelligence.

Giriş

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, insanların bilgiye ulaşması da kolaylaşmaktadır. Müzik de teknoloji kadar hızlı bir şekilde yayılmakta ve dinlenmektedir. İnsanlar hayatlarının her evresinde farklı alanlarda ve anlamlarda müzikle iç içe bir yaşam sürmektedirler.

Bu çalışmada, farklı müzik türlerinin insanlarda oluşturduğu duyguların mekân algısını nasıl etkilediği araştırılmaktadır. Ayrıca, müziğin insan üzerindeki etkilerinin mekânlara nasıl yansıtıldığı incelenmiş ve bu yansımaların farklı mekânların oluşumu ve algılanmasındaki rolü ele alınmıştır.

Müzik Nedir?

Müzik, insanoğlunun var olduğu günden bugüne kadar ulaşan eşsiz bir olgudur. Müziğin kendisini anlamak için o müziğin yazıldığı dili ve alfabesini bilmeniz gerekmez. Müziği duymak, konuşma ve yazı dilini ortadan kaldırır ve hepimiz için farklı, bambaşka duygularla ifade etme biçimi oluşturur. Bu kapsamda, müzik her din, dil ve ırk fark etmeksizin insanları ortak bir paydada toplar (İmik ve Haşhaş, 2020).

Müzik kavramının anlamını birçok filozof, bilim insanı, sanatçı ve hükümdar farklı şekillerde ifade etmiştir. Örneğin, Eflatun'a göre müzik, 'tanrının dili' olarak tanımlanırken, Weber'e göre ise 'insan ruhunun dilidir' (İmik ve Haşhaş, 2020). Beethoven'a göre müzik, 'tanrısal bir sanattır', Dede Efendi'ye göre ise 'müzik, insanlığın ahlakını arındıran kutsal bir bilimdir.' Bu tanımlara göre, eski dönemde müzik tanrının hediyesi olarak görülmektedir. Müzik, insanlık tarihinin en başından beri insanların ortak dili olmuştur. Kant'a göre müzik, 'bir sıra hoş duyguları seslerle anlatma sanatıdır.' Koch'a göre ise müzik, 'sesler aracılığıyla duyguların anlatımıdır' (Çubuk, 1999).

Bu tanımlara göre, müziğin farklı ve eşsiz duyguları bir araya getirdiği ifade edilmektedir. Farklı kişilerin müzik hakkındaki tanımları da göstermektedir ki, müzik kavramının net bir başlangıç veya bitiş noktası bulunmamaktadır. Müzik, yüzyıllar boyunca insan hayatının ayrılmaz bir parçası olmuştur (Çubuk, 1999).

Adım attığımız her yerde müzik kulağımıza gelmektedir. Duygusal ve ruhsal yönden ister istemez etkileniriz. Her gün geçtiğimiz, yürüdüğümüz sokak ve caddelerde, iş yerinde, okulda, kafede, hamamlarda, dükkânlarda, ulaşım merkezlerinde, otobüs ve taksilerde, AVM'lerde, eğlence merkezlerinde ve dinlenme alanlarında müzik ile iç içeyiz. Müziğin insan hayatındaki önemi o kadar derindir ki anne karnında başlar; müziğin bizi etkilemesi ana kucağında, beşikte ve hayatımız boyunca devam eder. Bu etki, bizi hem iyi hem de kötü hissettirebilir (Angı, 2013).

Toplumumuzda müzik ile iletişim kurulabilir, açıklanamayan duygular müzik sayesinde gün yüzüne çıkabilir ve bir ifade etme biçimi oluşturur. Müzik, herkesin anlayabileceği basit ama anlamlı bir ifade etme dilidir. Şehirlere özgü inşa edilen müzik kavramları, o şehirde yaşanan siyasi yapıya, dini inançlara, sosyal yaşantıya, gelenek ve göreneklere göre şekillenir. Yüzyıllardan beri müzik, şifa bulmak, hastalıkların iyileştirilmesine yardımcı olmak ve tedaviyi desteklemek amacıyla kullanılmıştır (Angı, 2013).

Tarih boyunca müzik, insanların duygularını ifade etmelerinde, aşkı ve korktukları doğa olayları karşısında bir araç olarak kullanılmıştır. İlk uygarlıklarda, müziğin tanrılar tarafından insanlara armağan edildiğine inanılmıştır. Müzik, dinsel törenlerden eğlenceye kadar çeşitli alanlarda yer almış ve toplumların gelişim süreçlerinde önemli bir rol oynamıştır. Dinlenme, eğlenme, sağaltım, savaş ve kahramanlık gibi konularda müzikten büyük ölçüde yararlanılmıştır. Özellikle devlet yaşamında askeri müziğe yer veren ve müziği savaşta kullanan ilk toplum Türklerdir. İlk örnekleri Tuğ Takımları ve onu izleyen Mehterhane, Türklere ait en eski askeri müzik topluluklarıdır (Çubuk, 1999).

Müzik yalnızca bir eğlence aracı ya da keyifli bir boş zaman aktivitesi olarak tanımlanamaz. Böyle bir bakış açısı, hayatımızın sosyal, kültürel, psikolojik, ekonomik, iletişimsel ve dinsel yönleri başta olmak üzere, birçok alanda vazgeçilmez olan müzik sanatına büyük bir haksızlık olur. Anne karnında tanıştığımız müzik, doğduktan sonra da hayatımızın her anında bizimle birlikte olmaya devam eder. Vücudumuzdaki kalp atışları, adımlarımız ve soluk alışverişimiz gibi ritmik yapılar bile müziğin hayatımızdaki işlevselliğini gösterir. Müzik, insan yaşamında derin bir işleve sahiptir ve duygularımızla arasında güçlü bir bağ vardır. Hüzün, aşk ve mutluluk gibi birçok duyguyu ifade eder ve bizi derinden etkiler (İmik ve Haşhaş, 2020).

Peyzaj Tasarımı ve Yapay Zekanın Peyzaj Tasarımındaki Yeri ve Önemi

Peyzaj tasarımı, doğal ve yapay bileşenlerin sürekli etkileşim içinde olduğu bir çerçevede, ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak çevreyle uyumlu, estetik ve sürdürülebilir yeni mekânlar oluşturma veya mevcut mekânları yenileme faaliyetidir. Bu süreç, sanatsal ilkeler ve peyzaj elemanlarının özelliklerini kullanarak hem görsel hem de işlevsel açıdan dengeli ve çekici alanlar oluşturmayı hedefler. (Çetinkaya ve Uzun, 2014; Özhancı ve Yılmaz, 2018).

1950'lerde bazı bilim insanları yapay beyin yapabileceklerini düşünerek yapay zeka fikrinin ortaya çıkması için ilk adımı atmış oldular. Daha sonrasında, özellikle Allen Newell ve John McCarthy gibi araştırmacılar, bugünkü ölçütlere göre sınırlı olsa da robotlara zeka kazandırmanın bir yolunu bulmuşlardır. 1956 yılında Dartmouth'ta yapılan bir konferans sayesinde 'yapay zeka' ismi verilmiştir. Böylelikle yeni bir bilim dalı doğmuştur (Öztemel, 2020).

Yapay zeka, insanlar tarafından geliştirilen, bilim ve teknolojiyi bir araya getiren ve doğal zekayı geliştiren çalışmaların bütünüdür. İnsani davranışları kendi bünyesinde bulunduran yapay zeka, mantık yürütme, konuşma, ses algılama ve hareket etme gibi pek çok yeteneğe sahiptir. Sonuç olarak, bilgisayarların veya elektronik aletlerin insanlar gibi düşünmesini sağlar (Sucu ve Ataman, 2020).

Yapay zekâ, peyzaj tasarımında tasarım sürecini hızlandırarak ve yaratıcılığı artırarak önemli bir rol oynar. Görsel üretim algoritmaları ile metin tabanlı açıklamalardan ilham verici ve estetik görseller oluşturur. Bu süreç, tasarımcılara daha hızlı ve etkin çözümler sunarak, görsel kaliteyi yükseltir ve tasarımda verimliliği artırır. Aynı zamanda, yapay zekâ ile insan tasarımcılar arasındaki iş birliği sayesinde, tasarımlar daha yaratıcı ve özgün hale gelir, böylece projelerin daha etkili şekilde sonuçlanması sağlanır (Benliay ve Kılıç, 2024).

Müzik ve Mekân Algısı

Mekân, insan davranışları sayesinde şekillenen derinlik, genişlik, aralık, uzaklık ve yükseklik gibi boyutların bir arada bulunmasıyla oluşan üç boyutlu bir çevredir (Sağlık ve Yetişir, 2023). Bu çevrede insanın algıladığı, iletişime geçtiği ve hissettikleri, o mekânın algısını oluşturmaktadır (Aslan ve ark., 2015). Farklı insanların aynı ortamda hissettikleri ve algıladıkları, çeşitli etkenler nedeniyle değişiklik gösterebilir. Örneğin, dinledikleri müzik, buldukları mekânı algılayış biçimlerini ve kendilerini nasıl hissettiklerini etkileyebilir. Müzik, insanın duygu durumunu etkileyerek mekân algısını değiştirme potansiyeline sahiptir. Duygusal hafızayı tetikleyen ve ruh halini yönlendiren müzikal unsurlar, bireylerin mekânla olan psikolojik etkileşimlerini dönüştürebilir. Farklı müzik türleri, bireyin bulunduğu mekâna dair algısını şekillendirirken, rahatlama, huzur ya da dinamizm gibi hisleri tetikleyebilir. Müzik, mekânın sadece fiziksel değil, aynı zamanda duygusal bir deneyim olarak hissedilmesini sağlar (Akkuş, 2007).

Müzik kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Bu türler sayesinde farklı ve çeşitli müzik aletleri kullanılarak, sözler, ritimler, tonlamalar, sesin frekansı, algı değeri ve hissettirdiği hissiyat değişiklik gösterir. Peyzaj tasarım

alanlarında, bu türlerin farklılığı ortaya konularak her türe ve şarkıya özgün şekilde biçimlenecek peyzaj tasarım ilkeleri vardır. Peyzaj tasarım ilkeleri, şarkının gidişatına, duygusuna ve düşüncesine göre sesin yükselip alçalmasına etki eden alana, düşüncelerimize göre şekil, biçim, form, renk ve doku oluşturmaktadır. Müzik, dinlenirken, o müziğin bize hissettirdiği alanda olmamızı sağlamaktadır.

Müzik kendi içerisinde çok fazla dala ayrılmaktadır. Bu çalışmada, örnek olarak seçilen müzik türleri üç ana başlığa ve bunların alt kollarına ayrılmaktadır.

Seçilen Dünya Müzikleri

Karşılaşma uzamı, müzik araştırmacısının kaynak kişiyle, farklı 'dünyalardan' müzisyenlerin birbirleriyle veya farklı kültürlerin karşılaştığı anı ifade eder. Bu anlar, kültürel değişim veya alışveriş için uygun ortamlar yaratır. Bu nedenle dünya müziğine ne anlam yüklersek yükleyelim, günlük bir deneyim sürekli olarak varlığını sürdürür. (Özdemir, 2015).

Rock Müzik

Rock müziği, 1960'larda doğmuş ve 1830'ların Avrupa Romantizm akımından etkilenmiştir. Rock müziği günümüze gelene kadar birçok önemli olaydan etkilenmiştir. Örneğin, dünya çapında oluşan politik gelişmeler, nükleer tehdit, Soğuk Savaş ve gençlerin mevcut sisteme karşı çıkması, yeni bir politik söylem geliştirmelerine neden olmuştur. Gençler politik düşüncelerini şarkılar ve şiirler aracılığıyla ifade etmişlerdir (Duman, 2009).

Hard Rock

Hard rock, 1960'ların sonlarına doğru ortaya çıkmıştır. Tepkisel yönü ağır basan, düşünsel açıdan bağımsızlığı ve kendi kendine yönetme yeteneğini bünyesinde barındıran bir türdür (Karayaka, 2014).

Pop

Pop müzik, diğer türlere kıyasla, sanayileşmiş ülkelerde kültür endüstrisinin gelişmesi sonucunda ticari bir meta haline gelmiştir. Geniş kitlelere hitap eden potansiyeli yüksek bir müzik türüdür (Kuçlu, 2020; Orhaner, 2023).

Latin

Latin müzik, zengin ritimlere sahip olup, uluslararası müzik türleri arasında evrensel bir değer kazanmıştır. Latin müziğin yapısı, senkoplu ritimler ve poliritimlerden oluşmaktadır (Özkeleş, 2019).

Chill Out

Chill out müziği, dinleyicilerin gevşemesine ve stresten uzaklaşmasına olanak tanıyan bir müzik türüdür. Bu tür, sakinleştirici bir atmosfer oluşturmak için yavaş tempolu ve genellikle elektronik enstrümantasyonu tercih eder. Armoni, melodi ve form sadeleştirilerek, eserin genel duygusunu yakalamak için odaklanma kolaylaştırılır (Güleryüz, 2018).

Caz

Caz müziği, özel bir ilişki kurulan 'swing' kavramıyla, doğallık ve canlılıkla ifade edilen doğaçlamanın rol aldığı ve çalan müzisyenin bireyselliğini yansıtan ses dolgunluğu ve cümleme tarzıyla karakterize edilmektedir. Bu üç karakteristik öge, cazın evrimini şekillendirmiştir. Zamanla, bu öğeler arasındaki ilişkiler değişmiş ve cazın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır (Angı, 2013).

Balkan

Balkan müziği, doğu ve batı arasındaki göçlerin etkisiyle şekillenmiş, çeşitli toplumların birlikte yaşadığı bir ortamda gelişmiştir. İlk başlarda akordeon ve trompet etrafında şekillenmiş, daha sonra perküsyon, gitar ve klarnet gibi enstrümanların da dahil olmasıyla günümüzdeki formuna ulaşmıştır (Evlivan, 2019).

Yunan

Yunan müziğinin en önemli dönemi Homeros dönemidir; burada kahramanlık şiirleri temel alınarak başlamıştır ve edebiyat ile müzik sanatını içermiştir (Kaygısız, 1999).

Hint

Hint müziği, Sanskrit edebiyatıyla paralel olarak gelişmiş ve ses aralıkları eşit olmayan, standartların dışında bir ritme sahip olan bir müzik türüdür. Bu müzik türünde ritim ölçüsüne 'tala' denir ve şarkılar belirli bir sistemle kaydırılarak notalara bağlanır. Bu bağlama yöntemi, müziğe akıcılık ve bağlılık kazandırır (Kaygısız, 1999).

Metal

Metal müzik, güçlü ritimler, distorsiyonlu gitarlar ve sert vokallerle karakterize edilen bir müzik türüdür. Özellikle 1960'ların sonlarında heavy metal olarak ortaya çıkmış olup, sonraki yıllarda birçok alt türe ayrılmıştır. Bu alt türler arasında, özellikle 1980'lerde yükselen extreme metal müziği önemli bir yer tutar. Metal müzik, genellikle yüksek sesle çalınan ve sert enstrümantasyona dayanan agresif bir tarzı benimsemektedir. Sözler genellikle duygusal veya toplumsal temalara odaklanırken, enstrümantasyon genellikle karmaşık ve teknik olarak beceriklidir. Metal müzik, genellikle gençlik kültürü, isyan ve özgürlük gibi temalarla ilişkilendirilirken, bazı eleştirmenler tarafından gürültülü ve azımsanmış bir müzik türü olarak görülmüştür (Gülmez ve ark., 2023).

Rap

Hızlı ve kafiyeli sözleri ile dikkat çeken rap müziği, Afrika yerel müziklerinden esinlenen ve 'Ritmik Afrika Şiiri' anlamına gelen bir müzik türüdür. İngilizce'de anlamı ise 'ağır eleştiri' olarak kabul edilmektedir (Kahraman, 2014).

Hiphop

Hiphop, gençlerin ilgisini çeken ve günlük yaşantıyı derinden etkileyen bir kültür yapısıdır. Temel felsefesinde isyan ve eşitsizliğe başkaldırıyı barındıran hiphop, eleştiri üzerinden şekillenen bir söylem olarak ortaya çıkmıştır. 1970'li yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nde, kötü yaşam koşulları altında ve azınlık konumunda yaşayan siyahiler tarafından gündelik hayatın zorluklarından uzaklaşmak ve eğlenmek amacıyla

oluşturulan bir kültür ve yaşam tarzı olarak gelişmiştir. Bu bağlamda hiphop, yalnızca bir müzik türü değil, aynı zamanda bir toplumsal hareket, yaşam ve ifade biçimi olarak değerlendirilmektedir (Kahraman,2014).

Valse

Valse müziği, on dokuzuncu yüzyılda özellikle Avrupa'da popüler hale gelmiş ve saray ortamlarında yaygın olarak icra edilmiştir. Bu müzik türü, zarif ve akıcı bir ritme sahip olup, vals dansıyla eşlik edilir. Vals, çiftlerin birlikte zarifçe dönerek dans ettiği romantik bir dans olarak bilinir. Sarayların sosyal etkinliklerinde ve balolarında sıkça çalınan vals müziği, romantizm ve zarafetin sembolü haline gelmiştir (Çelikbaş Aykut, 2007).

Klasik

Klasik müziğin kökenleri çok eski yüzyıllara dayanmaktadır ve zamanla çeşitli dönemler boyunca evrilerek gelişmiştir. Klasik müzik, Barok döneminde önemli bir yükseliş yaşamıştır. Aydınlanma düşüncesinin en yüksek noktalarında klasik müzik ustaları yaşamıştır. Bu dönemin ustaları, evrenselliği, orantıyı, yalınlığı ve tarihsel müzik akımlarının birleşimini eserlerine yansıtarak klasik müziği tanımlayan temel özellikleri ortaya koymuşlardır. Klasik müzik, ezgi, ritim, armoni ve biçim gibi müzikal unsurları en uyumlu şekilde bir araya getirebilen bir türdür (Kaygısız, 1999).

Seçilen Türk Müzikleri

Türk Sanat Müziği

Türk sanat müziği, Osmanlı İmparatorluğu döneminde gelişmiş ve zamanla şekillenmiştir. Kökenleri Orta Asya'ya dayanan Türk müziği geleneğinin yanı sıra, Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli kültürel etkileriyle de beslenmiştir. Ancak modern anlamda Türk sanat müziği, 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Türk sanat müziği, yazıldığı notadan okunamayan, çalınamayan, çalgısı ve notası standart olmayan, kendine özgü çalgıların yanında batı çalgılarını da benimseyen bir müzik türüdür. Geleneksel Türk müziği ile Batı müziği etkileşiminin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Angı,2013).

Türk Halk Müziği

Türk halk müziği, halkın yaşamında bulunan her türlü konuyu konu edinir. Ezgisi ile ritmi kolay anlaşılır, yaşanan zamana, olaya ve güne uygun bir yapıya sahiptir. Genellikle ortaya çıkan eserlerin yaratıcıları belirsizdir. Notalaştırılmadığı için nesilden nesile kulaktan kulağa aktarılmaktadır (Angı,2013).

Türk Kültürü ile Oluşmuş Seçilen Müzikler

Arabesk

Arabesk, Arap stili süsleme anlamına gelmektedir. Yalnızlık, karamsarlık, umutsuz aşklar, dertler, sıkıntılar, ölüm ve başarısızlık gibi konuları ele alan Türkiye'ye özgü duygusal bir halk müziği türüdür. İngilizce ve Fransızca'da 'arabesque' olarak adlandırılırken, Almanca'da 'arabeske' olarak adlandırılmaktadır (Angı, 2013).

Karadeniz

Karadeniz müziği, Türkiye'nin Karadeniz bölgesine özgü, bölgede varlık gösteren toplulukların etkisiyle şekillenen, genellikle kemençe ve tulum gibi müzik aletleri kullanılarak hareketli ritimleri ve doğa, deniz, aşk gibi temaları işleyen halk müziğidir (Akat, 2017).

Alaturka

Batı müziğinin Türk müziği üzerindeki etkisiyle alaturka tarzı doğmuştur. Bu etkinin sonucu olarak, alaturka müziğin icrasında teknik değişiklikler (nüans, çabukluk vb.) gerçekleşmiş ve besteleme tarzlarında çok sesli ve tonal unsurlar benimsenmiştir. Tamburi Cemil Bey'in katkılarıyla viyolonsel, alaturka müzik icrasına dahil olmuş; klarnet ise 1825 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. İki telli klasik kemençeye üçüncü bir tel eklenerek çalgının ses kapasitesi artırılmıştır. Ayrıca, armonize edilmiş alaturka müzikler piyano için düzenlenmiştir. Şarkı sözleri, daha çok dünyevi konuları içermektedir (Dağlı ve ark., 2019).

Materyal ve Yöntem

Mevcut bilimsel çalışmalar ve makaleler incelenmiş, konu ile ilgili bilgiler ve bulgular elde edilmiştir. Müzik öğretmenlerinin desteğiyle özellikle müzik konusunda kapsamlı bilgi aktarımı sağlanmıştır. Çalışmaya katkı sağlamak amacıyla 'ChatGPT' ve 'LookX AI Cloud' yapay zeka araçları kullanılmıştır. Bu çalışmada ChatGPT yapay zeka modelinin GPT-4 versiyonu kullanılmıştır. ChatGPT dil modeline, şarkı ismi ve sanatçısı belirtilerek peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda yorum yapması istenmiştir. Elde edilen yorum, LookX AI Cloud yapay zeka aracına sözel olarak aktarılmış ve görselleştirme yapılmıştır. Bu yapay zeka teknolojileri, verilerin oluşmasına önemli katkılar sağlamıştır. Bu çalışmada, şarkıların peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda yorumlanması ChatGPT'nin kendi isteği doğrultusunda gerçekleştirilmiştir; herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. ChatGPT'nin kelime ve cümlelerine dokunulmamıştır. Tüm ifadeler tamamen ChatGPT'ye aittir.

Müzik türleri ve şarkılar, müzik öğretmenlerinin desteğiyle seçilerek, 'ChatGPT' dil modelinden her müzik türü için seçilen şarkılara ayrı ayrı sözel yorum yapması istenmiştir. Örneğin, "Stairway to Heaven" şarkısı için Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapılması istenmiştir. ChatGPT dil modelinin verdiği yorum şu şekildedir:

Harika bir seçim! "Stairway to Heaven" gibi ikonik bir şarkıyı peyzaj tasarımı için yorumlamak gerçekten ilginç olacak. Şarkının atmosferini ve ruhunu peyzaj tasarımına nasıl yansıtabiliriz, buna bakalım.

Peyzaj Tasarımına "Stairway to Heaven" Yorumu

Giriş ve yükseliş:

Yol ve merdivenler: Şarkının başındaki sakin ve yavaş ilerleyen kısmını temsil etmek için, peyzajın girişine uzun, kıvrımlı bir yol veya hafif eğimli merdivenler eklenebilir. Bu, ziyaretçileri yavaşça içeri çeker ve bir keşif hissi yaratır.

Doğal malzemeler: Yol ve merdivenler doğal taşlarla kaplanabilir, bu da doğallık ve sadelik hissini pekiştirir.

Orta kısım ve geçişler:

Bitki düzenlemeleri: Yolun kenarlarına yerleştirilecek çeşitli yüksekliklerdeki bitkiler ve çiçekler, şarkının ortasındaki dinamik ve zengin ses yapısını yansıtabilir. Bu bitkiler, ziyaretçilerin dikkatini çekecek ve onları keşfetmeye teşvik edecek şekilde düzenlenmelidir.

Geçiş alanları: Küçük oturma alanları veya doğal taş banklar, ziyaretçilerin durup etrafları izlemesi için fırsatlar sunar. Bu alanlar, şarkının orta kısmındaki tempo değişikliklerini temsil eder.

Doruk ve zirve:

Şelale veya su özellikleri: Şarkının doruk noktası, peyzajda bir şelale veya su ögesi ile temsil edilebilir. Su, akışkanlığı ve sürekli hareketi ile şarkının ruhani ve epik doruk noktasını sembolize eder.

Zirve noktası: Yükseltilmiş bir alan veya tepe, ziyaretçilerin tüm bahçeyi görebileceği ve manzaranın tadını çıkarabileceği bir nokta olarak tasarlanabilir. Bu alan, şarkının finalindeki epik hissi yakalar.

Bitki ve renk seçimi:

Yeşilin tonları: Çeşitli yeşil tonlarında bitkiler, doğanın zenginliğini ve derinliğini vurgular. Çam ağaçları veya serviler gibi yüksek ve ince ağaçlar, göğe uzanan bir his yaratır.

Çiçekler: Beyaz ve mor tonlarında çiçekler, şarkının manevi ve mistik atmosferini yansıtır.

Aydınlatma:

Doğal ışıklandırma: Yumuşak ve sıcak ışıklar, peyzajın farklı alanlarını hafifçe aydınlatarak büyümlü bir atmosfer yaratır. Geceleri kullanılan düşük ışıklandırma, şarkının mistik ve huzurlu hissini pekiştirir.

Verilen yorum, araştırmanın seyrini zorlaştıracığı için yorumlar kısa ve akıcı şekilde ifade edilecek şekilde baştan yazılmıştır. 'ChatGPT' yapay zeka modelinin yazmış olduğu metinlerin kısa halleri görselleştirilmesi için 'LookX AI Cloud' platformundan yararlanılarak hazırlanmıştır. Bu platform İngilizce dil seçeneği ile daha iyi performans gösterdiği için metinler İngilizceye çevrilmiştir.

Bu çalışmada, müzikal kompozisyonların peyzaj tasarımına nasıl yansıtılacağını araştırmak için çok duyulu bir yaklaşım benimsenmiştir. Müzik ve içindeki geçişler, peyzaj tasarımı unsurlarına dönüştürülerek duygusal ve mekânsal karakteristikler yansıtılmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki yöntem kullanılmıştır:

Müzikal Analiz: Her müzik parçası, temposu, ritmi, geçişleri ve duygusal tonları üzerinden analiz edilmiştir. Bu müzikal öğeler, peyzaj tasarımındaki biçim, akış, renk ve malzeme gibi unsurlara doğrudan yansıtılmıştır.

Farklı enstrümanların kullanımı, sesin yoğunluğu ve temponun değişimleri, sert ve yumuşak peyzaj elemanları arasındaki kontrast ile mobilya ve mekân akışının seçiminde yansıtılmıştır.

Tempo: Hızlı tempolar, dinamik ve yapılandırılmış tasarım unsurlarına, örneğin lineer yollar ve cesur renk paletlerine karşılık gelmiştir. Yavaş tempolar ise daha organik, dolambaçlı yollar ve daha yumuşak, sakin renklerle ifade edilmiştir.

Ritim ve Akış: Müzikteki ritmik desenler, peyzaj unsurlarının (örneğin, fiskiyeler, oturma alanları ve bitki kümelenmeleri) düzenlenmesine yön vermiştir. Tekrarlayan ritimler, bitki türlerinin veya döşeme desenlerinin tekrarına yansıtılmıştır.

Geçişler: Müzikteki majör ve minör anahtarlar arasındaki geçişler veya yoğunluktaki değişiklikler, yükseklik farkları (örneğin, eğimler, teraslı bitkiler), aydınlatma koşulları (örneğin, açık ve güneşli alanlardan gölgeli alanlara) ve malzemeler (örneğin, yumuşak, doğal malzemelerden sert ve yansıtıcı malzemelere) ile yansıtılmıştır.

Tasarım Unsurları:

Malzemeler: Ahşap, taş veya metal gibi malzemelerin seçimi, müziğin tonu ve atmosferine göre belirlenmiştir. Daha yumuşak ve lirik pasajlar doğal, organik malzemeler kullanılarak yansıtılırken, daha yoğun ve dramatik bölümler ağır, endüstriyel malzemelerin kullanımını teşvik etmiştir.

Bitki Seçimi: Müziğin duygusal tonu, bitki seçimlerinde yansıtılmıştır. Örneğin, parlak ve hızlı tempolu müzikler, lavanta veya ayçiçeği gibi canlı çiçekler ile ilişkilendirilmiş, melankolik veya içe dönük müzikler daha koyu yapraklı bitkilerin kullanımını öne çıkarmıştır.

Renkler ve Aydınlatma: Renk paleti ve aydınlatma doğrudan müziğin yansıttığı atmosfere bağlı olarak seçilmiştir. Hafif, pastel renkler sakin ve huzurlu parçalar için tercih edilirken, enerjik ve canlı kompozisyonlar için cesur, canlı renkler kullanılmıştır. Aynı şekilde, aydınlatma tasarımı da atmosferi güçlendirmek için kullanılmış; yumuşak, ortam aydınlatması yavaş müzikal geçişleri yansıtırken, yoğun bölümlerde güçlü ve dramatik aydınlatma kullanılmıştır.

Mekânsal Düzenleme: Mekânsal organizasyon, müziğin akışından etkilenmiştir. Örneğin, müzikteki yavaş ve kademeli yükselişler, yükselen patikalar veya teraslı peyzajlarla ifade edilmiştir. Müzikteki ani değişiklikler, mekân düzenlemesinde de yansıma bulmuş, açık alanlar ile kapalı, daha özel alanlar arasındaki geçişler olarak tasarıma eklenmiştir.

Bu müzikal öğelerin peyzaj tasarımıyla uyumlu hale getirilmesi, müziğin uyandırdığı duygusal tepkilerin benzer şekilde mekânda da hissedilmesine olanak tanımaktadır. Her müzikal eser, form, işlev ve estetiğin peyzaj içinde nasıl harmanlandığına dair bir kavramsal çerçeve sunmaktadır.

Bulgular ve Tartışma

Seçilen Dünya Müzikleri

Rock

Rock müzik türüne ait 'Led Zeppelin - Stairway to Heaven' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 1).

Peyzaj alanının girişinde uzun, kıvrımlı bir yol ve hafif eğimli merdivenler yer almalı. Yol ve merdivenler doğal taşla kaplanmalı. Yolun kenarında çeşitli yüksekliklerde bitkiler ve çiçekler bulunmalı. Küçük oturma alanları veya doğal taş banklar yerleştirilebilir. Bu peyzaj alanı, bir şelale etrafında olmalı ve yüksek bir tepe üzerine kurulmalı. Çam ağaçları ve serviler gibi yüksek ve ince ağaçlar olmalı. Beyaz ve mor tonlarında çiçekler kullanılmalı.

'I would like you to create a landscape design. The entrance of the landscape area should have a long, winding path and gently sloping steps. The path and steps should be paved with natural stone. Along the sides of the path, there should be plants and flowers of various heights. Small seating areas or natural stone benches can be placed. This landscape area should be centered around a waterfall and situated on a high hill. There should be tall and slender trees like pines and cypresses. Flowers in white and purple tones should be used.'

Şekil 1: 'Led Zeppelin - Stairway to Heaven' peyzaj tasarımı

Seçilen Dünya Müzikleri

Hard Rock

Hard Rock müzik türüne ait 'AC/DC- Highway to Hell' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 2).

Yüksek ağaçlar ve kayaların bulunduğu, kırmızı, turuncu ve sarı tonlarında bitkilerin yer alması gerekmektedir. Düzgün ve hızlı yürüyüş yolları tasarlanmalıdır. Metal heykeller, kasırga tarzı su çeşmeleri ile birlikte bulunmalıdır.

'There should be rocks and tall trees, with plants in shades of red, orange, and yellow. Smooth and fast walking paths should be designed. Metal sculptures should be present, along with tornado-style water fountains.'

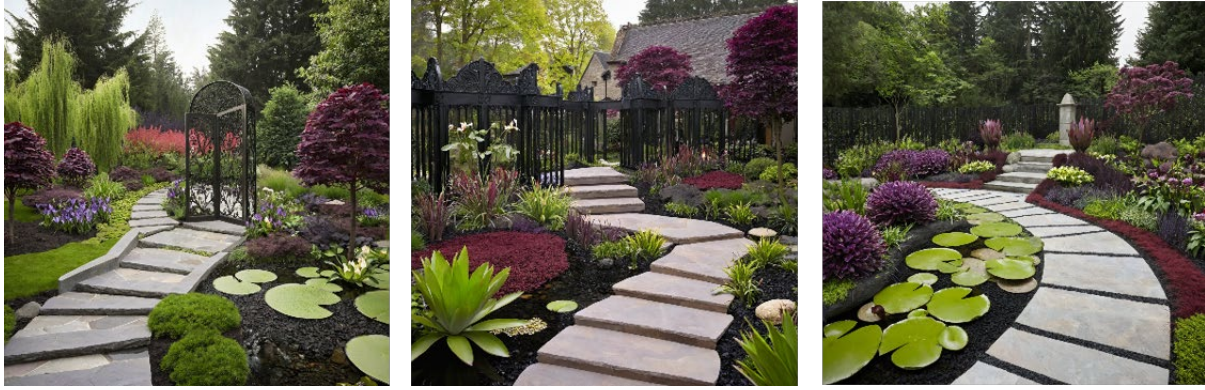
Şekil 2: 'AC/DC- Highway to Hell' peyzaj tasarımı

Pop

Pop müzik türüne ait 'Michael Jackson – Thriller' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 3).

Girişte, uzun ve kıvrımlı bir yol ile hafif eğimli merdivenler yer almalıdır. Bu yol ve merdivenler doğal taşlarla kaplanmalıdır. Ayrıca, yol boyunca sis efekti yaratmak için küçük sis makineleri kullanılmalıdır. Girişte büyük, gotik tarzı demir kapılar yer almalıdır. Yolun kenarlarında çeşitli yüksekliklerde bitkiler ve çiçekler bulunmalıdır; özellikle koyu yapraklı bitkiler ve kırmızı, mor gibi canlı renkte çiçekler seçilmelidir. Büyük ağaçlar ve çalılar da olmalıdır. Yol boyunca doğal ve gotik tarzda oturma bankları yer almalıdır. Peyzaj alanında bir şelale ve şelalenin birleştiği yerde bir gölet bulunmalıdır. Göletin içinde yüzen nilüferler ve su bitkileri olmalıdır. Alan genelinde loş ve karanlık ışıklar kullanılmalı, kırmızı ve mor tonlarda aydınlatmalar olmalıdır. Ayrıca, gotik tarzında heykeller de bulunmalıdır.

'I would like you to create a landscape design. At the entrance, there should be a long and winding path with gently sloping stairs. This path and stairs should be covered with natural stones. Additionally, small fog machines should be used along the path to create a mist effect. Large Gothic-style iron gates should be placed at the entrance. Various plants and flowers of different heights should line the sides of the path, especially dark-leaved plants and vibrant flowers in shades of red and purple should be selected. There should be large trees and shrubs as well. Natural and Gothic-style benches should be placed along the path. There should be a waterfall in the landscape area, with a pond where the waterfall meets. The pond should have floating water lilies and aquatic plants. Dim and dark lights should be installed throughout the area, with lighting in shades of red and purple. Additionally, Gothic-style sculptures should be present.'

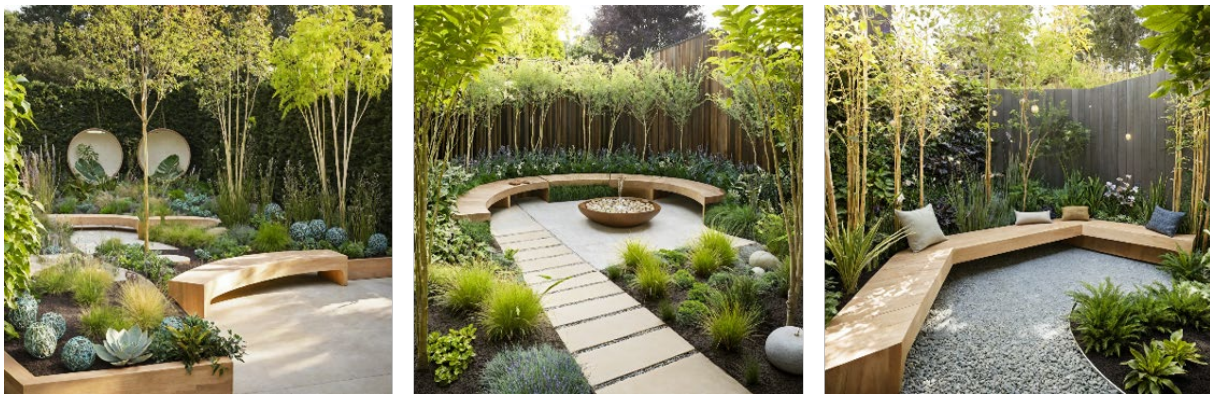
Şekil 3: 'Michael Jackson – Thriller' peyzaj tasarımı

Latin

Latin müzik türüne ait 'Me La Llevo' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 4).

Bahçenin tasarımı için şu unsurlar dikkate alınmalıdır: Gizli ve sessiz köşeler oluşturulmalı, su yüzeyleri veya ayna gibi yansıtıcı unsurlar eklenmeli, rüzgar çanları ve açık hava sahnesi bulunmalıdır. Doğal yollar ve banklar kullanılmalı, organik şekiller ve bitkiler tercih edilmelidir. Yerel ve kültürel bitkiler seçilmeli, farklı bitki renkleri ve dokuları kullanılmalıdır. Ayrıca, konforlu oturma alanları sağlanmalıdır. Bu unsurlar, hem estetik açıdan zengin hem de huzur ve rahatlık sağlayan bir bahçe tasarımı için önemlidir.

'The garden design should include the following elements: Create hidden and quiet corners, add reflective surfaces like water features or mirrors, and include wind chimes and an open-air stage. Use natural pathways and benches, and prefer organic shapes and plants. Select local and cultural plants, and use a variety of plant colors and textures. Additionally, provide comfortable seating areas. These elements are essential for a garden design that is both aesthetically pleasing and provides peace and comfort.'

Şekil 4: 'Me La Llevo' peyzaj tasarımı

Chill Out

Chill out müzik türüne ait 'Zero 7 - In The Waiting Line' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 5).

Zarif şekilde kıvrılan yürüyüş yolu, doğal ve organik malzemelerle kaplanmalıdır; taşlar, ahşap veya çakıl gibi malzemeler tercih edilebilir. Yol boyunca yerleştirilecek bitkiler, yumuşak yapraklı ve yeşil bitkiler arasından seçilmelidir. Bitki renkleri, sakin bir atmosfer oluşturmak için beyaz, mavi ve yeşil gibi sakin tonlarda çiçekler tercih edilmelidir. Yol boyunca yerleştirilecek ahşap oturma alanları, ziyaretçilere rahat bir dinlenme ve doğayı gözlemleme fırsatı sunar. Ayrıca, huzur verici bir atmosfer sağlamak için yumuşak bir akışa sahip bir çeşme de eklenmelidir. Yol boyunca loş ışıklar yerleştirilmeli, bu da geceleyin huzurlu bir ortam sağlar.

‘The gracefully winding walking path should be covered with natural and organic materials; materials such as stones, wood, or gravel can be preferred. Plants to be placed along the path should be selected from soft-leaved and green plants. Plant colors should be chosen in calm tones such as white, blue, and green to create a tranquil atmosphere. Wooden seating areas placed along the path offer visitors a comfortable resting and nature observation opportunity. Additionally, a fountain with a gentle flow should be added to create a serene atmosphere. Dim lights should be placed along the path, providing a peaceful ambiance at night.’

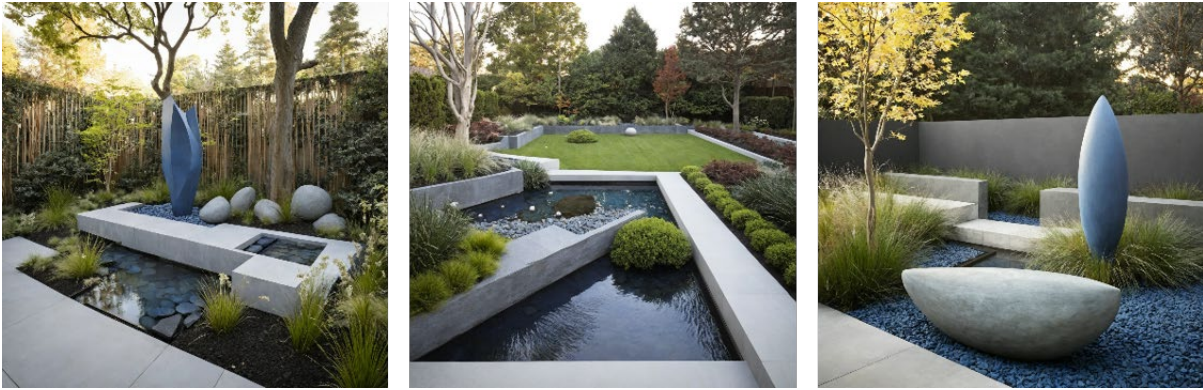
Şekil 5: ‘Zero 7 – ‘In The Waiting Line’ peyzaj tasarımı

Caz

Jazz müzik türüne ait ‘Shattered Dreams - Johnny Hates Jazz’s song’ şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarımı unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 6).

Durgun su özellikleri tasarıma dahil edilmeli ve yumuşak hatlar ile açık renkler tercih edilmelidir. Yaprak dökken bitkiler, değişimin sembolü olarak kullanılmalıdır. Gri ve mavi tonlar, peyzajın ana renkleri olmalı ve heykeller veya sanat eserleri ile duygusal derinlik katılmalıdır. Örneğin, kırılmış bir heykel veya soyut bir tasarım gibi. Aydınlatma, loş ve yumuşak olmalı, ziyaretçilere huzur ve dinginlik hissiyatı sağlamalıdır.

‘Stagnant water features should be present, and soft lines and light colors should be preferred. Deciduous plants should be included as a symbol of change. Gray and blue tones should be prominent in the landscape, and sculptures or artworks should be present to add emotional depth. For example, a broken sculpture or an abstract design. Lighting should be dim and soft, providing visitors with a sense of peace and tranquility.’

Şekil 6: 'Shattered Dreams - Johnny Hates Jazz's song' peyzaj tasarımı

Balkan

Balkan müzik türüne ait 'Goran Bregovic - Ederlezi' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir.

Parlak çiçekler, renkli yapraklar ve dokulu bitki örtüsü, tasarıma hareketlilik katar. Doğal taşlar ve ahşap unsurlar, peyzajda kullanılmalıdır. Yapraklar ve bitkilerin nazik şekilde sallanabileceği bir ortam oluşturulmalıdır. Balkan kültürünü yansıtan geleneksel dekorasyonlar ve heykeller, peyzaj tasarımına otantik bir hava katar. Gölgeler ve ışık oyunları ile birleşmiş loş ve sıcak aydınlatmalar, tasarıma romantik bir atmosfer sağlar.

'Bright flowers, colorful leaves, and textured vegetation add movement to the design. Natural stones and wooden elements should be present. An environment where leaves and plants can sway gently should be created. Traditional decorations and sculptures reflecting Balkan culture should add an authentic atmosphere to the landscape design. Dim and warm lighting, combined with shadows and light play, should provide a romantic ambiance.'

Şekil 7: 'Goran Bregovic - Ederlezi' peyzaj tasarımı

Greek

Greek müzik türüne ait 'I Margarita I Margaro' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 8).

Pastel tonlarda çiçekler (pembe, beyaz, lavanta gibi) kullanılmalıdır. Zeytin ağaçları gibi Akdeniz bitkileriyle gölgelik alanlar oluşturulmalıdır. Yavaşça akan küçük bir dere veya su havuzu bulunmalıdır. Yunan kültürünü yansıtan mermer heykeller ve sütunlar yer almalıdır. Ahşap ve taş oturma alanları olmalıdır.

'Pastel-colored flowers (such as pink, white, and lavender) should be used. Shaded areas should be created with Mediterranean plants like olive trees. There should be a gently flowing small stream or water feature. Marble statues and columns reflecting Greek culture should be included. Wooden and stone seating areas should be provided.'

Şekil 8: 'I Margarita I Margaro' peyzaj tasarımı

Hint

Hint müzik türüne ait 'AR Rahman - Jai Ho' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 9).

Parlak renkli çiçekler ve bitkiler kullanılmalıdır. Modern tasarım unsurları eklenmelidir. Metal ve cam gibi modern malzemeler kullanılmalıdır. Yumuşakça dalgalanan otlar, ağaçlar ve yürüme yolları olmalıdır. Dans eden su fiskiyeleri veya su perdeleri eklenmelidir. Heykeller ve modern sanat eserleri peyzajı süslemelidir.

'Bright-colored flowers and plants should be used. Modern design elements should be incorporated. Materials such as metal and glass should be utilized for a contemporary look. Softly swaying grasses, trees, and pathways should be present. Dancing water fountains or water curtains should be included. Sculptures and modern art pieces should adorn the landscape.'

Şekil 9: 'I Margarita I Margaro' peyzaj tasarımı

Metal Müzik

Metal müzik türüne ait 'I Master of Puppets – Metallica' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 10).

Kayaçlar ve metal heykellerin bulunduğu, koyu renkte bitkilerin ve gölgeli alanların yer alması gerekmektedir. Dalgalı yürüyüş yolları ve akıcı su özelliklerinin olması önemlidir. Metal ve endüstriyel tarzda dekorasyonlar ile birlikte farklı dokulara sahip bitkilerin kullanılması, peyzajın karmaşık ve detaylı bir görünüm kazanmasını sağlar.

'Rocks and metal sculptures should be present, with dark-colored plants and shaded areas. There should be winding walkways and flowing water features. Industrial-style decorations and the use of different textures in plants should be employed to achieve a complex and detailed appearance in the landscape.'

Şekil 10: 'I Master of Puppets – Metallica' peyzaj tasarımı

Rap

Rap müzik türüne ait 'Lose Yourself – Eminem' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 11).

Yüksek kayaçlar ve dalgalı yürüyüş yolları tasarlanmalı. Ormanlık alanlara ve gölgeli noktalara yer verilmeli, farklı bitki türleri kullanılmalı. Doğal ve yumuşak aydınlatmalar tercih edilmeli, ayrıca gözlem noktaları da oluşturulmalıdır.

‘High rocks and undulating walking paths should be designed. Forested areas and shaded spots should be included, utilizing different plant species. Natural and soft lighting should be employed, and observation points should be created.’

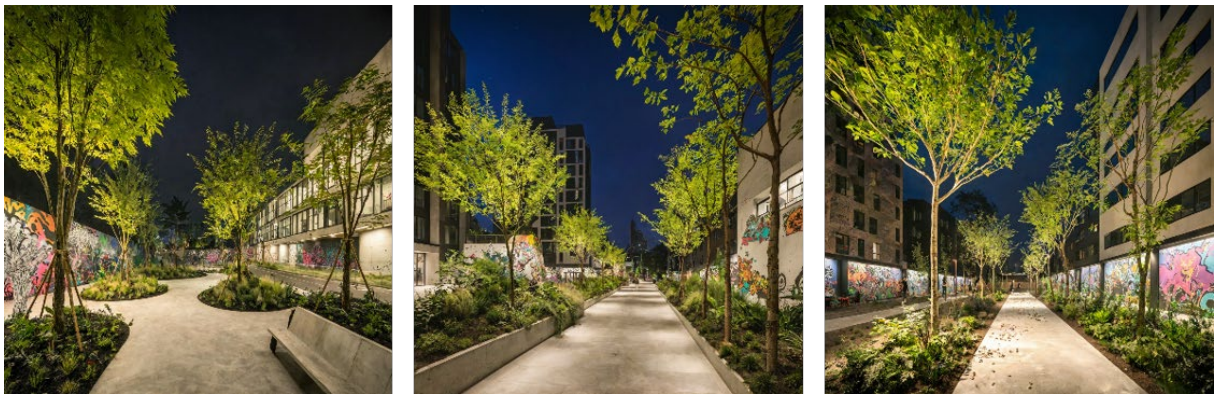
Şekil 11: ‘Lose Yourself – Eminem’ peyzaj tasarımı

Hiphop

Hiphop müzik türüne ait ‘N.Y. State of Mind – Nas’ şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 12).

Yüksek binalar ve beton yollar içeren bu ortamın içinde doğal unsurların var olması önemlidir. Ağaçlar ve yeşil alanlar, sokak sanatı ve grafiti ile birlikte kullanılabilir. Yüksek ağaçlar ve çeşitli bitki türleri, peyzajın karmaşıklığını ve doğallığını artırır. Loş ve gece manzaralı aydınlatma, atmosferi tamamlar.

‘In the environment containing high buildings and concrete roads, natural elements should also exist. Trees and green areas can be incorporated along with street art and graffiti. High trees and various plant species enhance the complexity and natural feel of the landscape. Dim and night-view lighting complements the atmosphere.’

Şekil 12: ‘N.Y. State of Mind – Nas’ peyzaj tasarımı

Valse

Valse müzik türüne ait 'Strauss - The Blue Danube / Mavi Tuna' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 13).

"Mavi, beyaz ve yeşil tonları kullanılmalıdır. Mavi çiçekler (mavi ortancalar, lavantalar), beyaz çiçekler (beyaz güller ve zambaklar) ve yeşil bitkiler (çiçeksiz yapraklı bitkiler, çimenler) kullanılmalıdır. Küçük bir gölet olmalı ve etrafında sazlıklar ile u bitkileri bulunmalıdır. Yollar kıvrımlı ve organik olmalıdır, küçük köprüler ahşap veya taştan olmalıdır. Gölet üzerinde yüksek ağaçlar (selvi, söğüt) olmalıdır. Alçak çalılar ve yer örtücüler (lavanta, adaçayı) kullanılmalıdır. Renkli ve düzenli, simetrik çiçek tarhları olmalıdır. Dans eden çiftler veya müzikal figür heykelleri bulunmalıdır. Banklar, çardaklar ve huzurlu oturma köşeleri göletin etrafında yer almalıdır."

'Shades of blue, white, and green should be used. Blue flowers (such as blue pansies, lavenders), white flowers (white roses and lilies), and green plants (leafy plants, grass) should be incorporated. There should be a small pond with reeds and marsh plants around it. The paths should be winding and organic, with small bridges made of wood or stone. There should be tall trees (such as cypress, willow) around the pond. Low shrubs and ground cover plants (lavender, rosemary) should be used. There should be colorful and neatly arranged, symmetric flower beds. There could be sculptures of dancing couples or musical figures. Benches, pergolas, and peaceful seating corners should be placed around the pond.'

Şekil 13: 'Strauss - The Blue Danube / Mavi Tuna' peyzaj tasarımı

Klasik

Klasik müzik türüne ait 'Beethoven: Beşinci Senfoni (5th Symphony)' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 14).

Büyük ölçekli heykeller, fiskiyeler ve hareketli su özellikleri, peyzajın dinamizmini artırabilir. Açık ve geniş alanlar ile karanlık ve yoğun ağaçlık alanlar arasında geçişler, zenginlik ve çeşitlilik hissi yaratabilir. Klasik ve çağdaş tarzların uyumlu bir şekilde bir araya getirilmesi hem zamansız hem de yenilikçi bir atmosfer sağlayabilir. Yavaş akan çeşmeler ve manzara odaklı bakış noktaları, dinginlik ve odaklanma hissi yaratabilir. Farklı yüksekliklerdeki bitki düzenlemeleri ise peyzaja derinlik ve perspektif kazandırabilir.

‘Large-scale sculptures, fountains, and dynamic water features should be incorporated. Transitions between open and expansive areas and dark, dense wooded areas can create richness and diversity. Harmoniously blending classical and contemporary styles can evoke a timeless yet innovative atmosphere. Slow-flowing fountains and landscape-focused viewpoints can instill a sense of tranquility and focus. Different heights of plant arrangements can add depth and perspective to the landscape.’

Şekil 14: ‘Beethoven: Beşinci Senfoni (5th Symphony)’ peyzaj tasarımı

Seçilen Türk Müzikleri

Türk Sanat Müziği

Türk Sanat müzik türüne ait ‘Sevmekten kim usanır – Sibel Can’ şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 15).

Peyzaj alanında tasarlanacak bölge, farklı noktalarda yüksek çalılar ve bitkilerle çevrili, küçük ve samimi oturma alanları içermelidir. Kıvrımlı ve doğal taş döşeli patikalar, gizli köşelere ve diğer alanlara bağlanarak keşif hissi uyandırmalıdır. Peyzaj alanının stratejik noktalarında küçük göletler ve etrafında bitkiler olmalı, alanın belirli bölgelerine derinlik oluşturmak için aynalar eklenmelidir. Ağaçlara asılı rüzgâr çanları ve ağacın gövdesini saran küçük LED ışıklar bulunmalıdır. Çiçek seçimi ise gül, lavanta ve yaseminden oluşmalıdır.

‘The area to be designed in the landscape should be surrounded by tall shrubs and plants at different points, containing small and intimate seating areas. Curved and natural stone-paved pathways should connect to hidden corners and other areas to evoke a sense of discovery. Small ponds should be placed at strategic points in the landscape, surrounded by plants, and mirrors should be added to create depth in certain areas. Wind chimes hanging from trees and small LED lights wrapping around the trunk should be present. As for flower selection, it should consist of roses, lavender, and jasmine.’

Şekil 15: 'Sevmekten kim usanır – Sibel Can' peyzaj tasarımı

Türk Halk Müziği

Türk Halk müzik türüne ait 'Neşet Ertaş - Sen Benimsin, Ben Seninim' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 16).

Ahşap detaylar ve sakin su özellikleri, peyzajın doğal ve huzurlu bir atmosferini vurgulamak için idealdir. Yumuşak ve akıcı çizgiler, duygusal bir bağlantı ve iç huzur hissiyatı oluşturabilir. Geleneksel ve modern peyzaj tasarımı unsurlarının birleştirilmesi, geçmişin mirasını ve geleceğin yeniliklerini yansıtır. Yumuşak pastel tonlarda bitkiler, zarif ve huzur verici bir görünüm sunar ve Anadolu'nun renklerinin karakteristiğini yansıtabilir.

'Wooden details and tranquil water features should be incorporated, along with soft and flowing lines. Traditional and modern landscape designs should be merged, utilizing soft pastel tones for plants to reflect the characteristic colors of Anatolia.'

Şekil 16: 'Neşet Ertaş - Sen Benimsin, Ben Seninim' peyzaj tasarımı

Türk Kültürü İle Oluşmuş Seçilen Müzikler

Arabesk

Arabesk müzik türüne ait 'Ferdî Tayfur - Hatıran Yeter' şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir.(Şekil 17).

Gölet etrafında bir dinlenme alanı oluşturmak için doğal ve huzurlu bir atmosfer yaratılabilir. Bu alanda ahşap mobilyalar ve rahat minderler yerleştirilerek ziyaretçilerin göletin huzur veren manzarasının tadını çıkarması sağlanabilir. Doğal bitki örtüsü olarak göletin çevresine yerleştirilecek yerel bitkiler seçilebilir. Ahşap detaylar ve taşlar, peyzajın doğal ve rustik bir görünüm kazanmasına yardımcı olabilir. Antik görünümlü heykeller ve eski taş yapılar, mekâna zamansız bir hava ve karakter katarak duygusal derinlik yaratabilir. Rustik tarzda mobilyalar ise göletin etrafında bir geçmişin izlerini hatırlatırken dinlenme alanına sıcaklık ve samimiyet katabilir. Pastel renklerdeki çiçekler ve bitkiler, göletin etrafına hoş bir renk dokusu ve dingin bir atmosfer getirebilir. Rüzgâr çanları ve dalgalı bitki örtüsü, hareket ve canlılık hissiyatı yaratarak mekâna dinamizm katabilir. Hareketli su özellikleri ise görsel ve işitsel bir şölen sunarak mekânın cazibesini artırabilir.

‘A resting area can be created around the pond, providing a natural and tranquil atmosphere. Wooden furniture and comfortable cushions can be placed to allow visitors to enjoy the serene view of the pond. Local plant species can be chosen for the natural vegetation surrounding the pond. Wooden details and stones can help the landscape achieve a rustic and natural appearance. Antique-looking sculptures and old stone structures can add a timeless charm and emotional depth to the area. Rustic-style furniture can evoke a sense of warmth and intimacy while reminding visitors of the past. Flowers and plants in pastel colors can bring a pleasant color palette and a serene atmosphere to the surroundings of the pond. Wind chimes and waving vegetation can create movement and liveliness, adding dynamism to the space. Moving water features can provide a visual and auditory spectacle, enhancing the allure of the area.’

Şekil 17: ‘Ferdî Tayfur - Hatıran Yeter’ peyzaj tasarımı

Karadeniz

Karadeniz müzik türüne ait ‘Kazım Koyuncu- ella ella’ şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 18).

Geniş çim alanlar, dağ silüetleri, ormanlık bölgeler, ahşap ve taş detaylar, ahşap banklar, pergolalar, taş duvarlar olmalı; rustik bir hava olmalı. Kaskatlı şelaleler, su fiskiyeleri, yavaş akan dere; pembe, mor, sarı ve beyaz gibi canlı renklerde çiçekler kullanılmalı. Karadeniz’e özgü motiflerin bulunduğu seramik ve heykeller olmalı.

‘Wide grassy areas, mountain silhouettes, wooded areas, wooden and stone details, wooden benches, pergolas, stone walls should be present; there should be a rustic atmosphere. Cascading waterfalls, water fountains, a slow-flowing stream; colorful flowers in shades of pink, purple, yellow, and white should be used. Ceramic and sculptures featuring motifs specific to the Black Sea region should be incorporated.’

Şekil 18: ‘Kazım Koyuncu - ella ella’ peyzaj tasarımı

Alaturka

Alaturka müzik türüne ait ‘Hüzzam Saz Semaisi- Tanburi Cemil Bey’ şarkısı seçilmiştir. Yapay zekaya, peyzaj tasarım unsurları doğrultusunda bu şarkı hakkında yorum yapması istenmiştir. (Şekil 19).

Yüksek duvarlarla çevrili bir avlu, klasik Türk bahçesi öğeleriyle dolu olmalıdır. Bu avluda taş döşeli patikalar, gül bahçeleri, minyatür şelaleler ve süs havuzları bulunmalıdır. Ayrıca, Türk süslemeleri ve çinilerle süslenmiş banklar ve çeşmeler yer almalıdır. Avlunun ortasında bir anıt bulunmalı ve bu anıt, çevresinde birçok tropik bitki ve çiçeklerle çevrili olmalıdır. Ayrıca, Türk motifleriyle süslenmiş lambalar, günbatımında ve geceleyin avluyu aydınlatmalıdır.

‘The courtyard should be surrounded by high walls, featuring classic Turkish garden elements like stone-paved pathways, rose gardens, miniature waterfalls, and ornamental ponds. Traditional Turkish decorations and tiles should adorn benches and fountains. In the center of the courtyard, there should be a monument surrounded by numerous tropical plants and flowers. Turkish motif-adorned lamps should illuminate the courtyard, creating a magical atmosphere, especially during sunset.’

Şekil 19: ‘Hüzzam Saz Semaisi- Tanburi Cemil Bey’ peyzaj tasarımı

Sonuç

Bu çalışmada, farklı müzik türlerinin hissettirdiği duygular ve oluşturdukları ortamlar yapay zeka kullanılarak ortaya konmuştur. Yapay zeka, bu süreçte her şarkının hissettirdiği atmosferi, kültürel ve duygusal bağlamını peyzaj tasarımına entegre etmiştir. Şarkılar, peyzajın tematik yönünün belirlenmesinde ilham kaynağı olmuştur. Seçilen müzik türleri ve şarkılar, sözleri, tonlamaları, ritimleri, ses frekansları ve algı değerleri temelinde incelenmiş, her müzik türünün peyzaj tasarım alanlarında farklılıklar yarattığı gözlemlenmiştir. Şekil, biçim, form, renk ve doku gibi tasarım unsurları her müzik türüne göre değişiklik göstermiştir. Farklı müzik türlerinin, farklı ortamlar oluşturabileceği sonucuna varılmıştır. Örneğin, duygusal bir şarkı yorumlandığında, sakin ve huzurlu ortamlar yaratmak için durgun su öğeleri ve saklanma alanları öne çıkarken; eğlenceli bir şarkının görselleştirilmesinde canlı renkler, hareketli su öğeleri ve kıvrımlı yollar kullanılmıştır. Şarkının temposuna bağlı olarak peyzaj tasarım öğeleri eklenip çıkarılmış ve şarkının verdiği hissiyata göre görselleştirmeler yapılmıştır. Bir şarkı daha neşeli, canlı ve hareketliyse tasarımda parlak renkler, canlı bitkiler ve enerjik unsurlar vurgulanabilirken; daha melankolik ve sakin bir şarkı, loş ışıklar, daha minimal ve dingin öğelerle ifade edilebilir. Bu nedenle, iki farklı şarkı aynı kültüre ait olsa bile peyzaj tasarımı için farklı sonuçlar doğurabilir.

Bu çalışma, müzikal kompozisyonların peyzaj tasarımına yansıtılabileceğini ve müzik ile mekânsal düzenlemeler arasında güçlü bir bağ kurulabileceğini göstermiştir. Müzikteki geçişler, ritim, tempo ve duygusal tonlar; peyzajda kullanılan malzemeler, bitkiler, renkler ve mekânsal düzenlemeler gibi unsurlarla etkili bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Bu yaklaşım, peyzaj tasarımına çok yönlü bir bakış açısı kazandırarak, mekânın sadece görsel değil, duysal bir deneyim de sunmasını sağlamıştır. Müzikal tasarım unsurlarının peyzajla harmanlanması, gelecekte mekân tasarımlarında yeni bir yaklaşım geliştirilmesi açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Bu çalışma, farklı müzik türlerinin, peyzaj tasarım unsurlarını destekleyerek birbirinden farklı manzaralar oluşturabileceğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak, müziğin peyzaj tasarımında kullanılabilir bir araç olduğu ve farklı müzik türlerinin farklı duygusal ve görsel ortamlar yaratma potansiyeli taşıdığı görülmüştür.

Teşekkür

Bu çalışmada müzik türlerinin belirlenmesi ve kategorize edilmesi hususunda destek olan müzik öğretmenleri Deniz Demirtaş ve Fatih Demirtaş'a katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmaktadır. Bu çalışmada etik kurul onayına gerek duyulmamaktadır.

Yazar Katkıları: Alper Sağlık: Çalışma konusunun belirlenmesi, çalışmanın yürütülmesi, veri elde etme yöntemlerinin belirlenmesi. Fatma Yetişir: Çalışmanın yürütülmesi, verilerin toplanması, verilerin işlenmesi ve dijital ortama aktarılması. Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almamıştır.

Kaynakça

- Akat, A. 2017. Doğu Karadeniz Bölgesi Müziklerinin Popülerleşme Süreci ve Etkileşimleri, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Bildiriler: Müzik Kültürü ve Eğitimi, C1, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, (pp. 1-14). Retrieved from <https://www.ayk.gov.tr/wpcontent/uploads/2015/01/AKAT-Abdullah-DOĞU-KARADENİZ-BÖLGESİMÜZİKLERİNİN-POPÜLERLEŞME-SÜRECİ-VE-ETKİLENİMLERİ.pdf>.
- Akkuş, Ü. 2007. Müziğin İnsan Sağlığı Üzerindeki Yeri ve Önemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 1; 98-103.
- Angı, E. 2013. Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri. *İdil Dergisi*. 2(10); 60-81.
- Aslan, E., Aslan, F. ve Atık, A. 2015. İç mekânda algı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11); 139-151.
- Benliay, A. ve Kılıç, A. 2024. Peyzaj Tasarımı Sunum Tekniklerinde Yapay Zekâ Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *PEYZAJ- Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*. 6(1); 1-14. ISSN 2687-2358
- Çelikbaş Aykut, A., 2007, Popüler Kültür – Müzik İlişkisi ve Cemal Reşit Rey Konser Salonu Örneği, Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyoloji.
- Çetinkaya, G. ve Uzun, O. 2014. Peyzaj Planlama (1). İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Çubuk, Z. 1999. Müzik Neden Sevilir?. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12(1); 99-103.
- Dağlı, H.U., Dağlı, K.K. ve Kiremitçi, M. 2019. Türk Müziği Tarihi. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/guzel-sanatlar-lisesi/muzik/12/turk-muzigi-tarihi/index.html#p=82>
- Duman, S. 2009, Eylül. Rock Müziğin Doğuşu Ve Türk Rock Müziği. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi.
- Evlivan, İ., 2019, Bireyleri Bisiklet Festivallerine Katılmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bu Faktörlerin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Rekreasyon.
- Güleryüz, R. 2018. Minimalist Müziğin Elektronik Müzik Üzerine Etkisi, *Kent Akademisi*, 11 (33); 153-161. ISSN: 2146-9229
- Gülmez, S., De Thorpe Millard, E. ve Çerezcioglu, A.B. 2023. Popüler Müziğin Azimsanmış Müzik Türü Black Metal: Medya Ve Farklı Müzik Türleri Seslendiricilerinin Stereotipleri. *Yegah Müzikolojisi Dergisi*. 6(3); 529- 549.
- İmik, Ü. ve Haşhaş, S. 2020. Müzik Nedir Ve Hayatimizin Neresindedir, *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*. 6(2); 196-202.
- Kahraman, M.E. 2014. Resim-Müzik İlişkisinde Yeni Yöntemler, Grafiti Ve Rap Müziği Örnekleme. *Yıldız Journal Of Art and Design*. 1(1); 24-35.
- Karayaka, K., 2014, Anadolu Rock Müziğinin Oluşum ve Gelişim Sürecinin Değerlendirilmesi, Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Müzik Eğitimi.

- Kaygısız, M. 1999. Müzik Tarihi Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi (1). Beyoğlu- İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Kuçlu, E., 2020, Kültürel Bir Meta Olarak Müzik: 90'lar Sonrası Pop Müzik Örneği, Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyoloji.
- Orhaner, B. 2023. Ankara'dan Söz Eden Şarkılarda Yer Bağlılığı: Türkçe Pop Müziğin Yaygın Bir Klişesi. *Ankara Araştırmaları Dergisi*. 11(2); 279-292. DOI: 10.5505/jas.2023.80774
- Özdemir, U., 2015. Philip V. Bohlman'ın Dünya Müziği Üzerine Bir İnceleme. 4(1); 53-56.
- Özhancı, E. Ve Yılmaz, H. 2018. Sensitivity Analysis in Landscape Ecological Planning; the Sample of Bayburt, *Bursa Uludag Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 32(2); 77-98.
- Özkeleş, S. 2019, Kasım. Okul Şarkılarının Latin Müziği Stillerinin Ritmik Yapıları İle Eşliklenmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri. Sözlü sunum, 4 th International Symposium on Innovative Approaches in Architecture, Planning and Design, Samsun.
- Öztemel, E. 2020. Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. M. Şeker, Y. Buduklu, C. Korkut ve M. Doğrul (Ed.), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği (1) içinde (95-112)*. Ankara: Berk Grup Matbaacılık. DOI:10.53478/TUBA.2020.011
- Sağlık, E. ve Yetişir, F. 2023. Discovery of interior spaces in urban open spaces: The case of Canakkale, *ArtGRID*, 5(2); 159-171.
- Sucu, İ. ve Ataman, E. 2020. Dijital Evrenin Yeni Dünyası Olarak Yapay Zeka Ve Her Filmi Üzerine Bir Çalışma. *Yeni Medya Dergisi*. 4(1); 40-52.